

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Димо Енев Енев – АМТИИ – „Проф. Асен Диамандиев” Пловдив

На дисертационен труд за присъждане на Образователна и научна степен „доктор“,
Професионално направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство“, докторска програма
„Хореография“ към Научна специалност „Хореография“ към катедра „Хореография“ на
факултет „Музикален фолклор и хореография“ при АМТИИ – „Проф. Асен Диамандиев”
Пловдив

Автор: Марина Семьонова Банкова

Тема: „ТАНЦОВИЯТ ФОЛКЛОР НА БЕСАРАБСКИТЕ БЪЛГАРИ“

Научен ръководител: проф. д-р Даниела Дженева

Общо представяне на процедурата и получените за рецензиране материали.

Докторантът Марина Банкова е представила комплект от документи на електронен и хартиен носител, свързани с процедурата по защита дисертационния труд, както и 4 публикации отнасящи се към основната проблематиката засегната в научната разработка. Всички те отговарят на правилника за развитие на академичния състав и научната дейност на АМТИИ „Проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив и затова нямам забележки към представените документи и материали.

Кратки биографични данни за докторанта.

Марина Банкова е родена на 29.08.1974г. в с. Кайраклия, Р Молдова. Притежава изключително богата образователна и професионална биография с насоченост към българският танцов фолклор: Средното си образование завършва в музикално-хореографско училище „Щефан Няга“ гр. Кишинев, след което работи, като артист-балетист в АБНПТ към Молдовската филхармония – филиал Тараклия. В периода 1994-1998г. учи и завършва бакалавърска степен в АМТИИ – Пловдив, а през 1999г. ОКС магистър. По време обучението си работи, и като артист-солобалетист в ЦТС към Академията. През 2000г. осъществява специализация „Изследване и записване на хората и игрите на бесарабските българи“ към АМТИИ-Пловдив с научен ръководител проф. Д. Дженева.

От 2002г до сега преминава през различни нива на своето професионално развитие, като: Главен художествен ръководител и хореограф на АБНПТ „Родолубие“ – филиал Тараклия. Работа в образователни институции с преподаване на народни танци в гр. София. Член на УС на Дружество за връзки с бесарабските и таврийски българи „Родолубец“. Два мандата от по 5 години, като делегиран преподавател на българските общности в чужбина в музикален колеж „Щ. Няга“ филиал Твардица Р Молдова, командирована от МОН на Р България. Работи, като „Учител по танцово изкуство“ в Националния дворец на децата – Танцов ансамбъл „Бъдниче“ гр. София. Автор на множество танцови постановки, като: „Шопска задявка“, „Бесарабски мотиви“, „Северняшка сюита“, „Детски игри“ и др. През 2016г. е приета в Докторска програма към АМТИИ „проф. Асен Диамандиев“ – Пловдив с тема на дисертационния труд „Танцовият фолклор на бесарабските българи“.

Актуалност на тематиката

Разработваната проблематика в предложения дисертационен труд носи изключителна актуалност в изследването на танцовия фолклор на Бесарабските българи. Тя кореспондира с родовото потекло на докторанта, както и с дългогодишния ѝ професионален и изследователски интерес в тази мултикултурна насоченост. Това проличава още в уводната част на труда, където ясно са формулирани освен

мотивационните аспекти за проучването, така и целта, задачите и методологията на изследването. Упоменати са отделните насочености на дисертацията, които пораждат въпроси у автора с идеята да бъдат разшифровани в основната част на труда. Цитирам: *„Гореспоменатите факти събуждат въпроса за запазването и съхраняването на танцовия фолклор на бесарабските българи като грижа за възпитанието на младото поколение. Пречупено през събитията, преживени от българските преселници в Бесарабия, хронологията и развитието на танцовите образци ще предизвикат потомците да открият своята самобитност и да затвърдят етническото си самосъзнание в мултикултурната среда на Южна Молдова.“*

Целесъобразност на изследователските методи за постигане на поставените цели

Оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд е с обем 210 страници и е структуриран по стандартите и изискванията за научното писане, като е изграден от: Увод включващ цел, задачи и методи на изследването, четири основни глави в същинската част, изводи – включващи заключение и приноси, поименен списък на информаторите, библиография от 62 книжни и интернет издания, както и архивни материали от архива на Института за изследване на изкуствата при БАН.

I глава – Обзор на научните изследвания за танцовия фолклор в региона. Тук дисертантът обръща внимание на автори с различен народностен произход и насоченост на публикациите, от което става видно търсената дълбочина на изследването. Докторантката умело извежда спецификите на отделните текстове, хронологизира подредбата и краткото представяне на авторите и съдържанието, и по този начин предава на обзора пълнота и конкретика в полза на изследваната проблематика, като заключава: *„Въпреки многобройните научни изследвания и монографии на велики изследователи не срещаме публикации или издание, в които да бъдат разкрити и осветени същността и особеностите на танцовия фолклор на българските преселници в Южна Бесарабия и в частност Р. Молдова“* и дава заявка това да се случи в настоящия труд.

Глава II. Българите в Бесарабия– географско разположение и исторически сведения. В Тази глава Марина Банкова детайлно упоменава и районира преселнишките диаспори, като на базата на известните сведения и публикации дава конкретна информация за историко-географските специфики на бесарабските българи. Така плавно насочва читателя към същинската част на труда, а именно:

Глава III. Описание и анализ на танцовия фолклор на бесарабските българи.

Тази глава автора структурира в 4 отделни подточки носещи различна конкретика.

3.1 Образци от танцовия фолклор на българите в южна Молдова, систематизирани съобразно изследваните населени места: гр. Тараклия, с.Кайраклия, гр. Твардица и с. Кортен. В тази част от труда са дешифрирани и описани 20 игри и хора от посочените населени места, които дават една пълна картина на проучвателната и аналитична дейност на автора в хореографски и музикален аспект.

3.2 Традиционни хора и игри, разпространени във всички селища на южна Молдова и цяла Бесарабия, като интегриращ и диференциращ белег за местното българско население. В тази част на труда докторантът класифицира „Хората” и „Игрите“, според мястото, поводът и функцията им, както и според тяхната външна форма и облик, музикално-песенния съпровод, начинът на залавяне и подреждането на участниците в тях. Разглежда някои от спецификите на отделните хора и трансформацията им през годините в различните населени места. Прави анализ на взаимовръзките между

местния фолклор и фолклора на бесарабските българи и постепенното им колабориране и дава различни примери.

3.3 Образци за танцов фолклор на българите в Бесарабия от проучванията на други изследователи. Изключително важна част от труда, в която автора допълва своите проучвания с вече направени такива. Това придава на разработката допълнителна научна стойност и надгражда основната тема на труда. Впечатление правят проучванията и описанията на Георги Янков и Райна Кацарова, които по своему се явяват една изключително богата находка за настоящия труд, а текстовете на Галин Георгиев допълват изследването от доайените.

3.4 Изводи за стила и характера на танцовия фолклор изпълняван от българите в Молдова и цяла Бесарабия. Изводната подточка има обобщаващ характер на тази част от труда. Направени са съпоставки на структурните компоненти, както на отделните игри и хора, проучени и описани от различните изследователи, като прави следното заключение: *„...Българските преселници в Бесарабия обособяват един репертоар, изпълняван по различни поводи с развлекателен характер. Различията на този репертоар се установяват спрямо населените места в зависимост от регионите, от които са се преселили, периодите през които са повлияни от други култури и съвременното им регионално разположение в двете държави Молдова и Украйна...“*

Глава IV. Повод и място на танцуване на хората и игрите при бесарабските българи. Периодизация. Музикален съпровод. Следващата класификация на игрите и хората на бесарабските българи предложена от докторанта е според времето, мястото и повода на танцуване. Обособени от народностната традиция, научната мисъл ги квалифицира като развлекателни и обредни, а на базата на своите проучвания Марина Банкова систематизира развлекателните на: Неделно хоро, Вечерно хоро и Събор, а обредните на танцов фолклор в семейната и календарна обредност. Споделя спомените на респодентите, цитира множество автори и обобщава: *„...може да се каже, че неделното хоро на мегдана и всички по-малки и по-големи веселия /вечерно хоро, събор/ е пренесено от прародината и грижовно пазено от българите в Бесарабия...“*

Заклучението е изключително обстойно и е изградено в ретроспективен план. Авторката припомня основните компоненти на труда и затвърждава поставените цели и задачи на научната разработка. Дешифрира основните проблеми съпътствали мултикултурното общество на бесарабските българи в историко-географски и културно-образователен аспект, пречупени през призмата на традиционната култура.

Изведените шест приноси момента са формулирани изключително точно и адекватно кореспондират с разработваната проблематика. Те отразяват търсенията на автора в дисертационния труд и му дават адекватна завършеност.

Автореферат

Авторефератът в обем от 38 страници, е според изискванията и отразява адекватно и пълно дисертацията. Изведени са приносите на изследването. Представени са четири публикации в издания отговарящи на изискванията. Всяка от тях отразява различен етап от работата на докторанта по темата на дисертационното изследване в теоретичен и в приложен аспект. Формулираните от автора приноси, адекватно отразяват резултатите от изследването.

Заклучение

Въз основа на всичко казано по-горе и изразената от мен положителна оценка за достойнствата и приносите на дисертационния труд, убедено препоръчвам на Научното жури да присъди на Марина Семьонова Банкова образователната и научна степен „доктор“.